

Odlišné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa
k rozhodnutiu II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky
vo veci sp. zn. II. ÚS 294/2015

Uznesenie č. k. II. ÚS 294/2015-14 z 30. apríla 2015 v znení, v akom bolo spracované (ďalej aj „väčšinové uznesenie“), som podporil, pretože súhlasím s jeho výrokom. Rovnako návrhy na transformáciu parciálnych častí návrhu odôvodnenia (týkajúcich sa „teórie“ primárneho a sekundárneho porušenia ústavných práv) väčšinového uznesenia, ktoré som nadniesol pri predbežnom prerokovávaní sťažnosti, boli zapracované. Predsa by som však vzhľadom na vážnosť prerokovávanej veci chcel zdôrazniť, resp. uviesť niekoľko myšlienok, ktoré považujem za podstatné a ktoré sa líšia od myšlienok, na ktorých je založené väčšinové uznesenie. Preto som sa rozhodol pripojiť k nemu podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov odlišné (doplňajúce) stanovisko.

Namiesto úvodu

Ústavnému súdu sa opäť dostalo príležitosti vyjadriť sa k štandardom požadovaným vo veciach medzinárodného práva súkromného, medzinárodného a európskeho práva ľudských práv a v neposlednom rade ochrany práv dieťaťa, zastrešených konkrétnymi okolnosťami prerokovávanej veci a ústavným poriadkom Slovenskej republiky.

Ústavný súd bol v ostatných mesiacoch vyzvaný na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov vo veciach medzinárodných únosov detí (porov. II. ÚS 361/2014, IV. ÚS 100/2014), konkrétne rozhodnutí vydaných v tzv. návratovom konaní v zmysle Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej aj „Haagsky dohovor“), ale aj Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach

rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie Brusel IIa“). Tým možno demonštrovať, že téma medzinárodných únosov detí je nanajvýš aktuálna aj v prostredí súkromných vzťahov v rámci slovenskej spoločnosti a ústavnému súdu nie cudzia.

Dôvodom, prečo sa štáty medzinárodného spoločenstva, resp. členské štáty Európskej únie odhodlali k prijatiu Haagskeho dohovoru a Nariadenia Brusel IIa, bola vidina ochrany detí na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami ich neoprávneného premiestnenia alebo zadržania a vôľa stanoviť postup na zabezpečenie ich urýchlenného návratu do štátu ich obvyklého pobytu (porov. preambulu Haagskeho dohovoru, preambulu Nariadenia Brusel IIa, ako aj čl. 1 Haagskeho dohovoru).

Najlepší záujem dieťaťa v návratovom konaní podľa Haagskeho dohovoru a Nariadenia Brusel IIa je vždy prvoradý. K naplneniu tejto axiómy Haagsky dohovor a Nariadenie Brusel IIa pracujú s vyvrátiteľnou domnienkou, že návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je pri neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo jeho neoprávneného zadržania v krajine únosu (alebo tretej krajine) v najlepšom záujme dieťaťa (keďže miestom obvyklého pobytu dieťaťa je miesto, kde má dieťa rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne zázemie a väzby), s výnimkou tých prípadov, na ktoré pamätajú čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru.

V konaní o návrate dieťaťa pred všeobecnými súdmi krajín v rámci Európskej únie príslušnými na rozhodovanie o návrate dieťaťa podľa Haagskeho dohovoru a Nariadenia Brusel IIa sú tieto pri posudzovaní existencie dôvodov pre nenariadenie návratu dieťaťa podľa čl. 12, čl. 13 alebo čl. 20 Haagskeho dohovoru vedené záujmom na ochrane najlepšieho záujmu dieťaťa v spojení s princípmi práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj ústavnými právami garantovanými ústavným poriadkom konkrétneho štátu [v prostredí Slovenskej republiky je to čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)]. Dôležitú úlohu pri posudzovaní otázky návratu dieťaťa zohráva aj Dohovor o právach dieťaťa.

Hranice, kam až môže súd členského štátu, prípadne Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „ESD“) alebo ústavné

súdy členských štátov, zájsť v záujme ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa a ochrany práva na súkromný a rodinný život vo veciach týkajúcich sa návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu podľa Haagskeho dohovoru a Nariadenia Brusel IIa, je otázkou, ktorá v posledných rokoch potencuje vášnivé debaty tak v oblasti právnej doktríny [porov. Walker, L. - Beaumont, P. Shifting the Balance Achieved by the Abduction Convention: The Contrasting Approaches of the European Court of Human Rights and the European Court of Justice. In *Journal of Private International Law*. August 2011, Vol. 7, No 2, pp. 231-249; Morley, Jarome D. The Hague Abduction Convention and Human Rights: A Critique of the Neulinger Case. In *International Academy of Matrimonial Lawyers* (online), February 2011. dostupné na: https://www.iaml.org/cms_media/files/the_hague_abduction_convention_and_human_rights_a_critique_of_the_neulinger_case_revised.pdf; Silberman, L. Hague Convention on Child Abduction and Unilateral Relocations by Custodial Parents: A Perspective from the United States and Europe - Abbott, Neulinger, Zarraga. IN *Oklahoma Law Review*. Vol. 63, 2011. pp. 733-749], ako aj aplikačnej praxe (porov. rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci X. v Lotyšsko, č. 27853/09 z 26. 11. 2013 a k nemu pripojené odlišné stanovisko sudcov *Bratza, Vajić, Hajiyeu, Šikuta, Hirvelä, Nicolaou, Raimondi a Nussberger*; *taktiež* porov. rozsudok ESD z 22. 12. 2010 vo veci C-491/10 PPU Aguirre Zarraga v. Simone Pelz a jeho kritiku zo strany právnej doktríny – k tej pozri napr. už cit. dielo autorov Walker, L. - Beaumont, P., ale aj Holliday J. Case Comment: Aguirre Zarraga v Simone Pelz. University of Aberdeen. dostupné na <https://www.abdn.ac.uk/law/>).

Pozorný čitateľ (a najmä sťažovateľ) by mohol mať legitímne pocity, že komplikovaná téma medzinárodných únosov detí, kde do hry vstupuje (primárne) aspekt najlepšieho záujmu dieťaťa (s tým spojená prezumpcia jeho zabezpečenia skorým návratom dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu) a jeho právo na súkromný a rodinný život, ale aj (sekundárne) právo na súkromný a rodinný život rodičov (tak rodiča, ktorému boli neoprávneným premiestnením dieťaťa alebo neoprávneným zadržiavaním dieťaťa porušené jeho opatrovnícke práva, ako aj rodiča, ktorý sa dopustil medzinárodného únosu) na strane druhej, pričom leitmotívom návratového konania je

zabezpečiť návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu s ohľadom na výnimky ustanovené Haagskym dohovorom, nenechá ústavný súd ľahostajným a prispeje do diskurzu na danú tému myšlienково bohatou a prepracovanou argumentáciou predovšetkým v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy.

Pozorný čitateľ (a najmä sťažovateľ) by v tomto ohľade mal podľa môjho názoru v akomkoľvek rozhodnutí ústavného súdu týkajúcom sa takto exponovanej témy nájsť (i) hlbší pohľad na prerokovávanú vec (v zmysle zhodnotenia vysporiadania sa všeobecných súdov s otázkou najlepšieho záujmu dieťaťa a prezumpcie, že jeho ochrana je zabezpečená skorým návratom dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu), (ii) vysporiadanie sa s argumentáciou všeobecných súdov pri odôvodňovaní nenariadenia návratu dieťaťa a (iii) reflektovanie ustanovenia Haagskeho dohovoru, ktoré sú v danej veci kľúčové a ktoré je potrebné pri preskúmvaní napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov akcentovať.

Keď sa práva berú vážne

Aj keď je Haagsky dohovor primárne právnym predpisom určujúcim prostredníctvom kolíznych noriem právomoc súdov členských štátov, nezostáva v rámci jeho normatívneho textu bez odozvy otázka zabezpečenia ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa a jeho hmotných práv, na účely ktorého upravuje výnimky z nariadenia návratu dieťaťa ustanovené v čl. 12 a čl. 13 Haagskeho dohovoru, resp. zohľadňuje ľudské práva a slobody dieťaťa v zmysle čl. 20 Haagskeho dohovoru. Inak povedané, samotný Haagsky dohovor pamätá na ústavné práva dieťaťa, ktoré je potrebné brať vážne vo veciach medzinárodných únosov detí.

Keď sa práva berú vážne... právna úprava na medzinárodnej úrovni zabezpečuje istý štandard ochrany týchto práv. V tomto duchu preto čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru ustanovuje, že bez ohľadu na ustanovenie čl. 12 justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická

osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že existuje vážne nebezpečenstvo (*grave risk*), že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

Na tento účel a účel ochrany práv dieťaťa podľa Dohovoru o právach dieťaťa a práv podľa čl. 8 dohovoru ESLP vo svojom rozsudku Veľkej komory vo veci Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko, č. 41615/07 zo 6. 7. 2010 vyslovil požiadavku adresovanú vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v návratovom konaní, aby detailne preskúmali celú rodinnú situáciu a uistili sa, že návratom dieťaťa nedôjde k jeho vystaveniu fyzickej alebo duševnej ujme alebo že návrat ho inak privedie do neznesiteľnej situácie. Úskalím tejto požiadavky ESLP však je, že sa ňou podľa môjho názoru pootvorili až príliš dvere sudcovskému aktivizmu a vytvoril sa priestor na zohľadnenie najrôznejších situácií, ktoré prináša rodinný život, čo však, samozrejme, nebolo cieľom čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. V tomto smere došlo zo strany ESLP k zmierneniu tónu v rozsudku vo veci X. v Lotyšsko (pozri body 104 až 107 rozsudku) - aj keď línia rozsudku vo veci Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko zostala zachovaná, ESLP nebol tak priamočiari, čo sa týka požiadavky na detailné preskúmanie celej rodinnej situácie, i keď v konečnom dôsledku bol výsledok rovnaký (zapríčinený aj samotnými odkazmi na rozsudok vo veci Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko).

Väčšinové uznesenie odkazuje na oba rozsudky ESLP bez rozdielu, avšak pri ich hlbšom štúdiu je badať diskusiu ESLP samého so sebou, a zároveň nemožno opomenúť už zmienené odlišné stanovisko skupiny sudcov vo veci X. v Lotyšsko, ktorí nesúhlasia s líniou nastolenou vo veci Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko a vzniesli výhrady k požiadavke na detailný prieskum rodinnej situácie, keďže taká požiadavka sa prieči účelu Haagskeho dohovoru, jeho cieľom a nemožnou ju bez ďalšieho ospravedlniť čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. Väčšinové uznesenie síce odkázalo na spomenuté dva rozsudky ESLP, avšak bez toho, že by odôvodnilo racionalitu takého odkazu, bez hlbšej polemiky o tom, či sú závery ESLP aplikovateľné na prerokovávanú vec a či názor ESLP

možno prebrať zrkadlovisť bez zohľadnenia špecifík prerokovávaného prípadu. Ústavný súd by podľa mojej mienky mal povedať k téme medzinárodných únosov detí viac než obligatórne východiská rozhodovacej činnosti pri posudzovaní porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 8 dohovoru.

Keď sa práva berú vážne... je potrebné pri interpretácii a aplikácii čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru mať na pamäti jeho účel (najlepší záujem dieťaťa), i keď vo svetle požiadavky ESĽP (podľa mojej mienky príliš extenzívnej) na detailné preskúmanie celej rodinnej situácie, avšak vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti jednotlivých prípadov.

V tomto smere závery všeobecných súdov v prerokovávanej veci o nenariadení návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu z dôvodov, že maloletý (Teo) (i) nemal vytvorené väzby (kultúrne, sociálne, jazykové) v krajine obvyklého pobytu, že (ii) je citovo naviazaný na matku a že (iii) matka nemá vyriešenú bytovú otázku v krajine obvyklého pobytu dieťaťa, nespádajú pod možnosť ich subsumovania pod čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, a to ani pri detailnejšom pohľade (v duchu judikatúry ESĽP) na predkladané situácie. Ide o príliš všeobecné konklúzie, ktoré bez ďalšieho neumožňujú konštatovať, že návrat maloletého Tea do krajiny obvyklého pobytu (Francúzsko) ho vystaví fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak privedie do neznesiteľnej situácie, ako to predpokladá čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru.

Vyplýva z ľudskej jedinečnosti, zložitosti ľudskej psychiky a duše, ako aj z pestrosti života v jednotlivých kútoch sveta, že každá zmena sociálneho a kultúrneho prostredia pri návrate do inej krajiny (aj keď krajiny obvyklého pobytu dieťaťa) predstavuje určité riziko vzniku sociálnych a kultúrnych záťaží pre dieťa, avšak s týmto rizikom je potrebné objektívne počítať a formulácia čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru uvedené akcentuje, keď pripúšťa nenariadiť návrat dieťaťa rozhodnutím súdu do krajiny obvyklého pobytu len v prípade existencie vážneho nebezpečenstva (a teda nie všeobecného, potenciálneho alebo v miere predpokladaného a logického), fyzickej alebo duševnej ujmy (a teda nie vo vzťahu k nezačleneniu do sociálneho či kultúrneho

prostredia samému osebe) alebo privedenia dieťaťa do neznesiteľnej situácie (musí ísť o situáciu, ktorá má reálny potenciál ohroziť mravný vývoj dieťaťa alebo ktorá vystavuje dieťa reálnemu strádaniu po stránke nedostatku pre život nevyhnutných predpokladov – strava, ošatenie, bývanie, vzdelania a pod.). Navyše, existenciu uvedených hrozieb musí preukázať ten, kto nesúhlasí s návratom dieťaťa (v našom prípade ležalo dôkazné bremeno na matke maloletého Tea).

A teda konkrétne záver všeobecného súdu, že (i) maloletý ■■■■ nemal vytvorené väzby (kultúrne, sociálne, jazykové) v krajine obvyklého pobytu, nemôže byť sám osebe už zo samého znenia čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru dôvodom nenariadenia návratu dieťaťa. Ďalej záver, že (ii) maloletý Teo je citovo naviazaný na matku, bez odôvodnenia, prečo (z akých konkrétnych dôvodov, ktoré matka preukázala) by sa matka nemohla vrátiť s maloletým (čím uznávam, že by bol maloletý vystavený duševnej ujme pri jeho naviazanosti na matku) späť do krajiny obvyklého pobytu, neobstojí pre účely aplikácie čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru. A nakoniec záver, že (iii) matka nemá vyriešenú bytovú otázku v krajine obvyklého pobytu dieťaťa [preukázanie ktorého by opäť zaťažovalo matku v spojení s preukázaním, že táto skutočnosť predstavuje ohrozenie dieťaťa podľa čl. 13 písm. b) dieťaťa Haagskeho dohovoru], je v priamom rozpore s dokázaným skutkovým stavom, keďže otec navrhol bývanie matky s maloletým v byte otca na dobu 12 mesiacov (čo všeobecný súd sám v odôvodnení uviedol), čo je podľa môjho názoru dostatočná záruka, že dieťa nebude strádať, čo sa týka zabezpečenia jednej zo základných životných podmienok – bývania. Posledný záver všeobecných súdov neobstojí o to viac v situácii, keď tieto neuviedli (resp. nedeklarovali, že matka preukázala), prečo by bezprostredne po návrate alebo po roku (ktorý by bývala s maloletým v byte otca) od návratu matky s dieťaťom do krajiny obvyklého pobytu dieťaťa nebola matka schopná pri veku maloletého [tri roky a jeden mesiac v čase rozhodovania Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)] zabezpečiť svojím úsilím bývanie pre ňu a maloletého.

V tomto duchu sa môj pohľad na vec rozchádza s väčšinovým uznesením, ktoré sa stotožnilo s prezentovanými závermi všeobecných súdov o nenariadení návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu z prezentovaných dôvodov spadajúcich podľa všeobecných súdov pod výnimku čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, keďže podľa môjho presvedčenia v danom prípade uvádzané dôvody nemožno podradiť pod dôvody predpokladané čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru.

Keď sa práva berú vážne... je potrebné akceptovať, že niet povolanejšieho subjektu ako rodiča, ktorý nesie zodpovednosť za výchovu a starostlivosť dieťaťa (porov. čl. 41 ods. 4 ústavy, čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa). Štát síce na seba prevzal záväzok pomáhať rodičom, ktorí sa starajú o deti (čl. 41 ods. 5 ústavy), avšak táto podpora je subsidiárna a sekundárna (čo, mimochodom, vyplýva aj zo systematického výkladu čl. 41 ústavy, kde reglementácia spomenutého záväzku štátu nasleduje až za odsekom, ktorý kladie povinnosť výchovy a starostlivosti o dieťa rodičom), bremeno zabezpečenia prosperity dieťaťa bude vždy primárne na rodičovi.

V rozpore s týmito princípmi vlastnými vzťahu rodič - dieťa - štát je záver všeobecných súdov o nedostatočnom finančnom zabezpečení potrieb maloletého po návrate do krajiny obvyklého pobytu. Všeobecné súdy nijako nezdôvodnili, aké sú relevantné a matkou preukázané prekážky toho, aby sa matka po návrate do krajiny obvyklého pobytu dieťaťa zamestнала alebo zaobstarávala finančné prostriedky samostatnou zárobkovou činnosťou pri zohľadnení veku maloletého Tea (tri roky a jeden mesiac). Paradoxné je, že pokiaľ všeobecné súdy vyhodnotili, že suma 280 eur poskytovaná matke v krajine obvyklého pobytu dieťaťa (Francúzsku) samotným štátom (180 eur) a otcom (100 eur, ktoré otec skladá na účet matky vo Francúzsku) sa javí byť nedostatočná, potom stav, v ktorom sa nachádza matka s dieťaťom na Slovensku, kde podľa zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“) má rodič dieťaťa nárok na poskytovanie rodičovského príspevku (v sume 203,20 eura) od štátu do troch rokov veku dieťaťa (§ 3 ods. 1 a 2 zákona o rodičovskom

príspevku) a maloletý Teo má tri roky a jeden mesiac, pričom otec dieťaťa na Slovensko matke dieťaťa neposiela výživné, priamo vystavuje maloletého Tea neznesiteľnej situácii (za predpokladu, že matka nedisponuje príjmom zo zárobkovej činnosti alebo iným príjmom, čo sa však z rozhodnutí všeobecných súdov nedozvedáme).

Aj v tomto ohľade nemôžem súhlasiť väčšinovým uznesením, ktoré tieto premenné nereflektuje.

Ked' sa práva berú vážne... aj hodnotenie dôkazov v konaní týkajúcom sa týchto práv (práv dieťaťa a práv rodičov) by malo byť dôsledné a závery z vykonaného dokazovania by mali byť logické a nesvojvoľné. Bolo preto potrebné odmietnuť dedukciu všeobecných súdov, že svoju argumentáciu o nenariadení návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je možné podporiť aj rozhodnutím francúzskeho odvolacieho súdu, ktorý vyslovil, že bydliskom maloletého ■■■ je bydlisko matky. Týmto rozhodnutím francúzskeho odvolacieho súdu nedošlo a nemohlo dôjsť k odstráneniu ani legitimizovaniu neoprávneného zadržania maloletého ■■■ matkou na Slovensku. Ako správne sťažovateľ poukázal, francúzske súdy rozhodovali o úprave styku otca s dieťaťom a o otázke zverenia do starostlivosti, nie o návrate dieťaťa. Použitie rozhodnutia francúzskeho odvolacieho súdu zo strany všeobecných súdov na podporu svojich záverov o nenariadení návratu dieťaťa sa javí byť nepresné až zavádzajúce.

Pertraktovaný príklad vyvodených právnych záverov všeobecnými súdmi na základe nepresného až zavádzajúceho akcentovania rozhodnutia francúzskeho odvolacieho súdu bolo potrebné prísnejšie preskúmať prizmou princípov spravodlivého procesu (právo na riadne a nesvojvoľné odôvodnenie rozhodnutia) a na tomto základe uviesť viac polemických myšlienok k záverom všeobecných súdov. Vo väčšinovou uznesení sa podľa môjho názoru s touto rovinou prieskumu dôsledne nepracuje.

Ked' sa práva berú vážne... je potrebné zohľadniť aj práva rodiča (právo na súkromný a rodinný život – čl. 8 dohovoru), ktorému boli porušené opatrovnícke práva

neoprávneným zadržaním dieťaťa. Bolo podľa mňa nevyhnutné [ak by sa zohľadnili závery odôvodňujúce neaplikovateľnosť čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru na prerokovávanú vec] preskúmať napadnuté uznesenie krajského súdu aj s ohľadom na zásah do práva na súkromný a rodinný život sťažovateľa (otca, ktorému boli neoprávneným zadržaním maloletého ■■■ porušené jeho opatrovnícke práva). Bolo potrebné zo strany ústavného súdu pracovať s myšlienkou zásahu do práva na súkromný a rodinný život otca pregnantne a dôsledne, riadne odôvodniť legitímnosť zásahu [najmä ak by sa zohľadnili závery odôvodňujúce neaplikovateľnosť čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru na prerokovávanú vec] do sťažovateľovho práva na súkromný a rodinný život (v podobe nenariadenia návratu jeho syna do krajiny obvyklého pobytu dieťaťa). Túto potrebu väčšinové uznesenie podľa môjho názoru neuspokojilo.

Et qui quaerit, invenit

Ako som v úvode naznačil, väčšinové uznesenie som podporil, keďže súhlasím s jeho výrokom, a teda že sťažnosť je zjavne neopodstatnená a samotné nenariadenie návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je dobré a spravodlivé (resp. ústavne udržateľné). Úryvok citátu z Knihy kníh titulujúci túto kapitolu môjho stanoviska by som si dovoľil parafrázovať slovami „a kto pozorne v právnom predpise hľadá, aplikovateľnú normu nájde“. Právnu normou aplikovateľnou na skutkový stav v prerokovávanej veci je čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru.

Podľa čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v prvom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

Práve čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru je tou výnimkou z povinnosti nariadiť návrat dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, ktorá umožňuje prihliadať na zžitie sa s prostredím krajiny, kde bolo dieťaťa neoprávnene premiestnené alebo kde je neoprávnene zadržované. Práve čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru umožňuje prihliadať na rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne aspekty života dieťaťa a umožňuje pri ich

existencii a ich zohľadnení ako celku vo vzájomnej súvislosti nenariadiť (ide o fakultatívnu možnosť súdu) návrat dieťaťa, keďže ten by už neplnil svoj prvoradý cieľ – skorým návratom dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu obnoviť, posilniť a ďalej budovať väzby a zázemie pôvodne založené v krajine obvyklého pobytu, pričom sa (logicky) prezumuje, že ide o najlepší záujem dieťaťa. Rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne aspekty života dieťaťa zohľadnené ako celok vo vzájomnej súvislosti musia odôvodniť záver, že dieťa sa zžilo s novým prostredím (resp. prostredím krajiny, kde bolo neoprávnene premiestnené, resp. kde bolo neoprávnene zadržané). Inak musí súd konajúci v návratovom konaní nariadiť návrat (obligatórne) dieťaťa (ibaže by tu boli ešte okolnosti, na ktoré pamätá čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru).

Zo skutkového stavu ustáleného všeobecnými súdmi v prerokováanej veci je zrejmé, že maloletý ■■■ bol vo veku tri a pol mesiaca, keď došlo k neoprávnenému zadržaniu na území Slovenska, rozpráva iba po slovensky, citové väzby má predovšetkým k príbuzným na Slovensku, dá sa oprávnene predpokladať, že vzhľadom na vek maloletého ■■■ v čase konania všeobecných súdov (tri roky a jeden mesiac) je mu na Slovensku poskytovaná zdravotná starostlivosť a je sociálne začlenený do spoločnosti na Slovensku. Tieto závery podľa môjho názoru odôvodňujú konštatáciu, že maloletý ■■■ sa zžil s prostredím na Slovensku a jeho návrat by tak neplnil svoj primárny cieľ a účel (vrátiť dieťa do prostredia, kde má vybudované rodinné, sociálne, osobnostné a kultúrne zázemie a väzby, čo je v najlepšom záujme dieťaťa). V takom prípade boli všeobecné súdy oprávnené využiť fakultatívnu možnosť podľa čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru a nenariadiť návrat maloletého ■■■ do krajiny obvyklého pobytu (Francúzska). Iné dôvody (t. j. tie, ktoré predpokladá čl. 13 a čl. 20 Haagskeho dohovoru) pre nenariadenie návratu maloletého ■■■ do krajiny obvyklého pobytu na základe ustáleného skutkového stavu tu neboli.

Vedený aj týmito úvahami som hlasoval za výrok väčšinového uznesenia, keďže pokladám sťažnosť za neopodstatnenú a nenariadenie návratu maloletého ■■■ do krajiny obvyklého pobytu po materiálnej stránke [aj keď všeobecné súdy aplikovali nesprávne

čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, v prípade správnej aplikácie čl. 12 ods. 2 Haagskeho dohovoru by bol výsledok konania, čo sa týka právnej situácie sťažovateľa, rovnaký] za ústavne udržateľné.

V Košiciach 30. apríla 2015